

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ підготовки фахівців для підрозділів стратегічних
розслідувань**

КАФЕДРА фінансових та стратегічних розслідувань

КОНТЕНТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь **бакалавр**
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність **081 Право**
(шифр і назва)

Освітня програма **№ 491 «Право» від 25. 06 2019 р.**
(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Статус навчальної дисципліни: **вибіркова**
(обов'язкова або вибіркова)

Мова навчання: **українська**

Дніпро – 2020

Бухгалтерський облік // Контент навчальної дисципліни. – Дніпро:
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 10 с.

РОЗРОБНИК:

Паршин Ю.І., професор, доктор економічних наук

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЙОГО ПРЕДМЕТ І МЕТОД

Лекція № 1 – 2 год.

Питання:

- Поняття господарського обліку. Види господарського обліку та їх характеристика. Сутність бухгалтерського обліку, його характерні особливості.
- Види бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання. Облікові вимірники та їх використання в обліку.
- Вимоги, завдання та функції бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку.
- Регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.
- Визначення предмету та об'єктів бухгалтерського обліку. Класифікація засобів за складом і розміщенням. Класифікація засобів за джерелами формування і цільовим призначенням.
- Загальне поняття про господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку. Процеси придбання, виробництва та реалізації.
- Загальне поняття методу бухгалтерського обліку та його складових елементів.

ТЕМА 2. БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА

Лекція № 2 – 2 год.

Питання:

- Поняття про бухгалтерський баланс.
- Бухгалтерський баланс як елемент методу.
- Мета складання балансу. Види балансу. Зміст та побудова балансу.
- Структура балансу. Характеристика статей активу і пасиву балансу.
- Балансове рівняння. Значення балансу.
- Типи господарських операцій та їх вплив на структуру і валюту балансу.

ТЕМА 3. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Лекція № 3 – 2 год.

Питання:

- Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення і будова. Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.
- Кореспонденція рахунків. Порядок визначення оборотів і сальдо по активних і пасивних рахунках.
- Синтетичні рахунки, їх призначення. Аналітичні рахунки, їх призначення. Взаємозв'язок між синтетичними і аналітичними рахунками.
- Субрахунки та їх використання.
- Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.
- Оборотно-сальдова відомість по синтетичних рахунках, її зміст і порядок складання.
- Оборотні відомості по аналітичних рахунках, їх види та значення. Взаємозв'язок даних синтетичного і аналітичного обліку.
- Основи класифікації бухгалтерських рахунків. Класифікація рахунків за економічним змістом.
- Класифікація рахунків за призначенням і структурою. План рахунків бухгалтерського обліку, принципи його побудови.
- Поняття робочого плану рахунків підприємства.

ТЕМА 4. ОЦІНЮВАННЯ ТА КАЛЬКУЛЯЦІЯ. ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

Лекція № 4 – 2 год.

Питання:

- Призначення та види оцінки.
- Оцінка об'єктів обліку.
- Суть калькулювання. Калькуляційний облік.
- Калькуляція в системі бухгалтерського обліку.
- Оцінка і калькулювання при відображенні в обліку процесів господарської діяльності.

ТЕМА 5. ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ТЕХНІКА І ФОРМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Лекція № 5 – 2 год.

Питання:

- Сутність документації, як елементу методу бухгалтерського обліку. Значення документації. Вимоги щодо складання первинних документів.
- Класифікація документів. Організація документообігу. Узагальнення даних первинних документів в регістри та форми бухгалтерського обліку. Облікові регістри та їх роль в обліку.
- Класифікація регістрів. Способи виявлення і виправлення помилок в облікових регістрах. Форми бухгалтерського обліку, їх характеристика.
- Суть, завдання та види інвентаризації. Випадки проведення інвентаризації. Загальний порядок проведення та документальне оформлення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.
- Регулювання інвентаризаційних різниць.
- Призначення та види оцінки. Призначення калькуляції та її види. Взаємозв'язок між оцінкою і калькулюванням.
- Основи управління обліком. Формування облікової політики підприємства.
- Методичний, технічний та організаційний аспекти облікової політики.
- Наказ про облікову політику: основний зміст та призначення. Моделювання облікових процесів.

ТЕМА 6. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Лекція № 6 – 2 год.

Питання:

- Поняття основних засобів, їх класифікація та оцінка.
- Організація аналітичного і синтетичного обліку основних засобів.
- Облік та документальне оформлення операцій з руху основних засобів (їх надходження, експлуатація, переоцінка, ремонт та вибуття).
- Економічний зміст необоротних активів. Класифікація та оцінка основних засобів.
- Облік наявності, надходження основних засобів. Облік зносу і амортизації основних засобів. Облік вибуття основних засобів. Облік ремонтів основних засобів.
- Інвентаризація основних засобів. Облік орендованих основних засобів. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів.

- Облік капітальних інвестицій. Облік нематеріальних активів. Характеристика П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», П(С)БО 14 «Оренда».

ТЕМА 7. ОБЛІК ЗАПАСІВ

Лекція № 7 – 2 год.

Питання:

- Поняття запасів, їх класифікація та оцінка.
- Синтетичний облік та документування операцій з руху запасів в результаті їх надходження, використання, переоцінки та вибуття.
- Методи списання запасів при їх використанні.
- Поняття та облік малоцінних і швидкозношуваних предметів, готової продукції, товарів. Економічний зміст виробничих запасів.
- Облік придбання виробничих запасів. Організація складського господарства та облік матеріальних цінностей на складах.
- Синтетичний і аналітичний облік виробничих запасів та матеріалів. Методи оцінки вибуття виробничих запасів.
- Інвентаризація матеріальних цінностей і облік її результатів. Характеристика П(С)БО 9 «Запаси».

ТЕМА 8. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ І ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

Лекція № 8 – 2 год.

Питання:

- Облік касових операцій.
- Порядок надходження та використання готівкових коштів. Касова документація.
- Облік грошових коштів на рахунках в банку. Облік грошових коштів в національній та іноземній валютах. Облік інших грошових коштів.
- Визначення, оцінка і класифікація дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями і замовниками.
- Облік розрахунків з різними дебіторами.
- Облік резерву сумнівних боргів. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

ТЕМА 9. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Лекція № 9 – 2 год.

Питання:

- Визначення, первісна оцінка та класифікація фінансових інвестицій. Синтетичний та аналітичний облік поточних фінансових інвестицій.
- Синтетичний та аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу.
- Характеристика П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції».
- Основні нормативні документи по обліку інвестицій. Поняття, визначення, оцінка фінансових інвестицій.
- Документування господарських операцій.

ТЕМА 10. ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Лекція № 10 – 2 год.

Питання:

- Економічна суть, форми та системи оплати праці.
- Склад фонду оплати праці.
- Облік особового складу персоналу. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці.
- Види та облік утримань із заробітної плати. Облік розрахунків з органами соціального страхування.
- Економічний зміст і завдання обліку оплати праці. Склад фонду оплати праці. Первинний облік праці та її оплати.
- Зведений облік праці та її оплати. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці.
- Порядок оплати праці працівників та види утримань із заробітної плати.
- Облік розрахунків з органами соціального страхування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні нормативні акти:

1. Господарський кодекс України. Документ 436-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2020, підстава – 123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Закон України «Про підприємництво». Документ 698-XII, чинний, поточна редакція – Редакція від 05.04.2015, підстава – 191-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.

3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Документ 4618-VI, чинний, поточна редакція – Прийняття від 22.03.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

4. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні». Документ 2157-III, чинний, поточна редакція – Редакція від 10.06.2012, підстава – 4731-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>

5. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Документ 222-VIII, чинний, поточна редакція – Редакція від 25.12.2019, підстава – 102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

6. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». Документ 755-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 21.12.2019, підстава – 324-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

7. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Документ 1160-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 20.10.2019, підстава – 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.

8. Наказ ДП «Прозорро» № 10 від 19.03.2019 та Наказ ДП «Прозорро» № 11 від 20.03.2019 (про внесення змін до Інструкції). URL: <https://infobox.prozorro.org/news-mert/nakaz-10-vid-19-03-2019>.

9. Указ Президента «Про деякі заходи щодо забезпечення здійснення державної регуляторної політики». Документ 901/2005, поточна редакція – Прийняття від 01.06.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/901/2005>.

10. Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності». Документ 906/2000, поточна редакція – Редакція від 25.05.2004, підстава – 477/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/906/2000>.

11. Наказ Держпідприємництва «Про затвердження змін та доповнень до Типового положення про координаційну раду (комітет, комісію) з питань розвитку підприємництва при місцевих органах виконавчої влади». Документ z1034-05, чинний, поточна редакція – Прийняття від 22.08.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1034-05>.

12. Наказ Держпідприємництва №50 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки органами виконавчої влади інформації про здійснення ними державної регуляторної політики». Документ v0050563-04, текущая редакція – Принятие от 06.05.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0050563-04?lang=ru>.

13. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI, чинний, поточна редакція – Редакція від 02.04.2020, підстава – 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

14. Цивільний кодекс України. Документ 435-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 18.04.2020, підстава – 553-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Підручники:

1. Михайлов М.Г. Бухгалтерський облік (теорія): Навч. посіб. К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2017. 248 с.

2. Чацкіс Ю.С. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посіб. К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2016. 528 с

3. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку. К.: Знання, 2018. 535 с

4. Боярова О.А., Гуренко Т.О. Навчальний посібник у схемах і таблицях з дисципліни «Бухгалтерський облік (фінансовий облік)». К.: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 2014. 171 с.

5. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навч.-практичний посібник. К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2010. 536 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Білоусько В. С. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2014. 402 с.

2. Бондар М.І., Єфіменко В.І., Ловінська Л.Г. Фінансовий облік: підруч. К.: КНЕУ, 2012. Ч.1. 553 с

3. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік і аудит: Термінологічний українсько-російсько-англійський словник / Ю.А. Верига. К.: ЦУЛ, 2012. 292 с.

4. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення. К.: ЦУЛ, 2014. 600 с.

5. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2013. 688 с.

6. Серпенінова Ю.С., Гольцова С.М., Макаренко І.О. Бухгалтерський облік: загальна теорія: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2015. 336 с.

Монографії та інші наукові видання

1. Жук В. М., Бездушна Ю. С. Місія інституту бухгалтерського обліку в капіталізації національного багатства України: наукова доповідь. К.: ННЦ «ІАЕ», 2019. 40 с.

2. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.

3. Розвиток бухгалтерського обліку на основі новітніх ІТ-технологій: Колективна монографія. За ред. Жука В. М., Бездушної Ю. С. К.: ННЦ «ІАЕ», 2017. 450 с.

4. Інформація в антикризовому управлінні: глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності: монографія / Т.І. Єфименко, В.М. Жук, Л.Г. Ловінська. – К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2015. – 400 с.

5. Фізіократична доктрина розвитку бухгалтерського обліку: Колективна монографія / [В.М. Жук, Б.В. Мельничук, С.М. Остапчук та ін.]; За ред. В.М. Жука. – К.: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2015. – 236 с.

Інші джерела:

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського. – www.biblvornad.org.ua.

2. Журнал Бухгалтер 911. URL: <https://buhgalter911.com/uk/blanki/esv/>

3. Нормативна база (будь-які правові пошукові системи, включно системи, що розташовані на офіційних сайтах в мережі Інтернет відповідних органів).

4. Науково-технічна бібліотека. Читальня on-line. URL: <http://library.tu.edu.te.ua>

5. Інститут економіки промисловості. Категорія монографії. URL: <https://iie.org.ua/category/monografii/>

Інтернет-ресурси:

1. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/8959/1/%D0%91%D1%80%D1%83%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%A0.%20%D0%A4.%20%D0%91%D1%83%D1%85%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA.%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2C%202016.pdf>

2. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23551/1/Davydiuk_Bukhhalterskyi_oblik_2016.pdf

3. Янчева Л.М., Акімова Н.С. та ін. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/398/1/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A2%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%8B%202015%2B%2B%2B.pdf>